

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בספרות

8281 70%

מועד חורף תשפ"ה 2025

הפתרון נכתב על ידי חסיה ויזל

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

הפתרון מוצג בנקודות בלבד.

פרק ראשון – סיפור קצר

1. התשובה היא על פי הסיפור "פראדל" מאת דבורה בארון

פראדל, נערה צעירה דתיה שנישאת בשידוך לאברהם-נוח וחווה חיים קשים. חייה האישיים של פראדל מתחילים בטוב מבחינה כלכלית ומשפחתית והיא זוכה לאהבה רבה במיוחד מצד שכניה, חיים-רפאל ואימו. ילדותה מתוארת כמאושרת. בנערותה היא מתייתמת מהוריה והמוות אומנם לא מתואר באקספוזיציה אך ניתן להבין שהיה טראומטי. היא עוברת לגור אצל דודיה ושם היא מתנתקת מחיים – רפאל ואימו. דודה מסרב לשידוך עם חיים-רפאל ומעדיף לשדך אותה לבן מעמדה אברהם-נוח.

חיי הנישואין אינם טובים כבר מההתחלה, פראדל נמצאת כל היום בבית עם בגדיה המהודרים ומצפה לבוא בעלה בערב (אחרי עבודתו והתנדבותו). הם אוכלים ביחד את ארוחת הערב אבל הוא לא מתייחס אליה ועסוק בקריאת עיתון או ספר. פראדל בודדה והיא יוצאת החוצה לבדה ויושבת על הספסל. אנשי העיירה מרחמים עליה ופונים לעזרת הרבנית שאומרת שברגע שיהיה לפראדל ילד מצבה יהיה טוב יותר.

כשנולד ילד לרגע ניתן להבין שהרבנית צדקה אבל כשהתינוק מת בטרם עת בדידותה של פראדל החמירה. בעלה כבר לא הגיע לארוחת הערב ובתום יומו הלך לשחק שחמט עם חבר. אנשי העיירה צופים במתרחש מרחוק בחמלה רבה על פראדל אך אף אחד לא משוחח עם אברהם-נוח לשם שיפור יחסו לפראדל. מעמדו של אברהם-נוח מכובד לכל אורך היצירה גם כשכולם יודעים על יחסו המשפיל לאשתו.

כאשר אברהם נוח חולה פראדל מטפלת בו במסירות והוא משתף פעולה במתן הנחיות איך לטפל בו. פראדל נעזרת בחיים-רפאל להבאת תרופות עבור בעלה. חיים רפאל מצידו מאוהב בפראדל, הוא יודע שהיא נשואה ואין שום תקווה לקשר רומנטי או אחר ביניהם, ולכן הוא מחליט לעשות מעשים אובדניים, לא מתחתן וממתין לכל בקשה של פראדל לכשתגיע. ברגע שאברהם-נוח מחלים ועומד על רגליו הוא יוצא בחופזה מהבית אל חברו למשחק השחמט לעיני השכנים ההמומים ולעיני אשתו המושפלת. פראדל משתטחת על הדשא בביתה ובערב השכנה "גיטל המבולבלת" בטוחה שהיא חלוק שנפל מחבל הכביסה ורק כאשר היא מרימה את "החלוק" היא מגלה שמדובר בפראדל הנואשת. גיטל צועקת את צעקתה של פראדל, אבל האוזניים שבהן היא

משמיעה את הדברים הן אוזניים ערלות והעיירה הקטנה מתעלמת לגמרי מהמצוקה של פראדל וממשיכה לקבל את אברהם נוח בכבוד.

אחותו של אברהם נוח מגיעה לביקור, יש תקווה שאולי היא תעיר לאחיה על התנהגותו הנלוזה כלפי פראדל, אך האחות (שמתוארת כנערה מודרנית) נמצאת בקשר טוב עם אחיה, ופראדל מחוץ למעגל השירה והשיח בשולחן השבת. האחות אומרת שאין אהבה ביניהם ולכן הם צריכים להיפרד.

פראדל שומעת את הדברים אבל מסרבת להפנים. היא מתחילה להילחם על נישואיה באופן משפיל ביותר שמעורר רתיעה אצל אנשי העיירה והם מפסיקים לרחם עליה ובזים לה. פראדל לובשת בגדים עזי צבע כדי שבעלה "יראה" אותה ומאחר ששמעה כי בעלה אוהב נשים מלאות, היא מפטמת את עצמה עד כדי גועל. ככל שהיא נלחמת יותר הוא מתרחק יותר.

כאשר מקבל אברהם-נוח הצעת עבודה שכרוכה במעבר לעיר רחוקה, הוא מקבל אותה בחדווה. יש לבני הזוג פסק זמן לבחון את היחסים ביניהם. פראדל חיה את "חיי הנייר" וכשהיא מקבלת ממנו מכתבים קצרים היא מוצאת בהם רמזים לאהבתו של אברהם-נוח. רמזים שלא היו במכתבים. אברהם נוח דוחה את חזרתו מחג לחג ופראדל עוצרת את חייה, הבית מוכן תמיד לבואו והיא יושבת בחנות של הדודים כשהיא מביטה לכיוון הדרך הראשית לעיירה כי אולי הוא יופיע לפתע.

הוא אומנם מופיע, אחרי זמן רב, והיא ממהרת לטבול במקווה בתקווה להתייחד איתו (היא אפילו מקבלת אישור מיוחד לכך מהרב כי מועד הטבילה צריך היה להיות מאוחר יותר).

יש התרגשות בעיירה לקראת היחוד ולקראת בואו של אברהם נוח והאנשים נאספים סביב ביתה כדי לחזות במפגש. כשפראדל חוזרת מהמקווה ושערה "שותת מים" (רמז מטרים בפועל "שותת" לסיום המר של הסצינה) היא רואה את בעלה יוצא בחופזה מהבית ומודיע לה שהוא נדרש במקום אחר. לפנינו שיא ההשפלה של פראדל, ושיא האכזבה שלה ממנו. הקהל מתפזר בשקט, ופראדל נכנסת לביתה. הדודה נקראת לסעוד אותה אך פראדל מסרבת לשתף אותה בתחושותיה. הדודה הולכת לישון וכשהיא קמה בבוקר, אחרי לילה ארוך שבו פראדל זועקת ומפנימה את מצבה, היא רואה את פראדל יושבת ליד השולחן (ולא בקצה כפי שעשתה קודם) ואוכלת לתיאבון. הדודה מבינה שפראדל החכימה והבינה שהיא חייבת להתגרש. היא אכן מתגרשת לשמחת אנשי העיירה, ומתחתנת עם חיים רפאל ואפילו ילד גיבור נולד להם.

מסיפור חייה האישיים של פראדל עולות גם תובנות על חיי האדם באופן כללי:

- האדם אחראי לגורלו, אדם לא יכול לצפות שהסביבה תציל אותו אם הוא לא רוצה להציל את עצמו. פראדל לא מסכימה לוותר על נישואיה. יתכן שהיא מבינה שכשלון הנישואין מעיד על כשלונה האישי ויתכן שהיא אוהבת את אברהם-נוח. בכל מקרה ההשפלות החוזרות ונשנות לא מעירות אותה לאורך זמן רב מאוד.
- תובנה נוספת קשורה באחיזה של האדם בחייו, גם אם הם קשים הוא לא מוכן לשינוי. פראדל סובלת אך מתקשה לקטוע את הקשר הידוע והמוכר. כדי לשנות את החיים נדרש אומץ רב ויש לכך השלכות (בטח בחברה דתית) שלא תמיד האדם מוכן לשלם.
- הרבה פעמים במקום שיש קונצנזוס, פועלת דמות שמערערת על כך. בסיפור שלנו זו דמותה של גיטל שמכונה "מבולבלת" אך היא האדם הכי לא מבולבל בסיפור. היא נועזת, היא צועקת "המלך עירום" ודורשת מהחברה לפעול נגד האדם המשפיל והמכאיב לזולת. מאחר והיא יחידה קל לבני האדם לתייג אותה כמשוגעת של העיירה ולדרוש שתשתוק. גיטל לא שותקת ולמרות שדבריה לא מקובלים, האנשים ששומעים אותה מרגישים במבוכה ובאחת הפעמים הם עוזבים את המקום בבושה. דבריה בסופו של דבר מחלחלים לליבות האנשים כי היא צודקת.
- תובנה אחרונה שמצאתי היא שבסופו של דבר מגיעה נקודת השבר שהאדם לא מסוגל יותר להכיל. פראדל סבלה, הבליגה, נלחמה, ועשתה הכל כדי לגרום לבעלה לאהוב אותה אך הבינה שאי אפשר לגרום למישהו לאהוב אדם אחר בכפייה. כשהיא מבינה זאת היא "משחררת", היא מתחילה לראות את עצמה ולכן מחליטה לקטוע את הקשר המרעיל את חייה.

3. התשובה היא על פי הסיפור "חג מולד אחד" מאת טרומן קפוטה א. סיום הסיפור הפתיע אותי מאחר וחוייית חופשת חג המולד של באדי אצל אביו היתה טראומטית. באדי בן השבע חיי אצל סוק בת דודתו מאז שהוריו נפרדו. סוק משמשת כאם חלופית עבורו והוא מאמין לכל דבר שהיא אומרת במיוחד למנטרה ש"הכל זה מלמעלה" וכי הכל הוא "רצונו של ישו אדונינו". כאשר אביו קיבל עליו משמורת לחג, באדי לא רוצה לנסוע אך סוק משכנעת אותו לעשות זאת (היא מבטיחה לו שאולי יראה שלג). הוא נוסע לבד מרחק גדול מאוד, וכשהוא מגיע הוא נתקל באב זר לחלוטין עבורו. האב אוהב אותו, אך לא רגיש אליו, לא רואה את מצוקתו. באדי נבוך במחיצת האב שגאה בו ומכיר אותו לכל אדם בניו אורלינס. העיר הגדולה שבה יש להלך בנעליים, זרה לבאדי שרגיל באלבמה, במקום הקטן שבו הוא חי ללכת יחף. גם האוכל

היוקרתי שהאב קונה לו זר לו מאוד והוא מעדיף את האוכל החם הבייתי והפשוט של סוק. האב חי בבית עשיר ביותר, דבר תמוה בעיניו של באדי על רקע תקופת השפל הכלכלי בארה"ב וכמובן מול הפשטות שבה הוא גר. בליל חג המולד באדי מתרגש לראות את סנטה ומחכה לו ער. הוא רואה את אביו שם את המתנות מתחת לעץ חג המולד ומבין שאין סנטה קלאוס. לרגע הוא חושב שאולי סוק שיקרה לו אך הוא לא מסוגל להכיל את הרעיון ולכן הוא בטוח שסוק לא יודעת שאין סנטה. בבוקר החג משכים באדי קום, פותח את המתנות וכאשר הוא רואה את אקדח הקפצונים הוא מעיר את אביו ביריות, ביטוי לזעם ולכעס שלו גם על אביו וגם על הגילוי על סנטה. בערמומיות רבה הסתיר באדי את מה שראה מאביו ודרש ממנו מתנה אישית חוץ מהמתנות של סנטה שקיבל. האב בלית ברירה מסכים והבן מבקש את האווירון שראה כשהלכו לטייל ברחובות העיר. האב קונה את האווירון היקר כי הוא לא רוצה להודות ולהרוס את תום בנו בנוגע לסנטה.

כאשר נגמרת החופשה ובאדי חוזר לביתו, האב מתחנן בפניו שישאר אצלו, וגם שיגיד לו שהוא אוהב אותו. באדי משותק מפחד כי אביו השתכר וגידיף את המקום שבו גדל, את דודתו ואת אורחות חייו של באדי.

כשבאדי חוזר לביתו הוא מספר לסוק על סנטה והיא ברגישות ובחוכמה מבהירה לו שסנטה הוא רעיון ולא דמות של איש אחד. בכל אדם מספרת סוקל באדי יש סנטה. גם בו. כל אדם צריך לעשות לאחר משהו טוב.

באדי הולך לישון, חולם על שלג ושומע את אלוהים דורש ממנו לעשות טוב למישהו אחר. במפתיע מחליט באדי לעשות טוב לאביו. הסוף שבו הוא שולח לו את האיגרת עם מילות התודה והאהבה הוא לא צפוי כי הייתי בטוחה שהאב ואירוע חג המולד טראומטי מידי אצל באדי. הסוף מעיד על ההשפעה הגדולה של סוק על באדי והיא זאת שמכוונת אותו לאהבת האדם.

ב. האווירון לדעתי מסמל את ההתבגרות של באדי, את תהליך החניכה שהוא עבר. באדי התאהב והתרגש כשראה את האווירון בחלון הראווה כשהיה עם אביו בניו אורלינס. הוא דמיין את עצמו בתוך האווירון כשבני דודיו באלבמה מסתכלים בו בקנאה. האווירון מסמל את הרצון לעוף למעלה, אולי לברוח מהאב הזר ולחזור לסוק. האווירון גם משמש לו כדרך להעניש את האב על כך שהרס לו את חלום סנטה קלאוס, הוא יודע שהאווירון יקר מאוד ודורש אותו מהאב כמתנה אישית כשהוא עושה את עצמו מאמין שסנטה קלאוס הביא לו את שאר המתנות. האווירון בסוף היצירה הוא הדרך של באדי לעודד את האב שבקרוב הוא יוכל להמריא בזכותו לשמים ויתקרב לאביו. באדי חש חמלה לאביו ומרגיש שהוא בתור סנטה קלאוס צריך לעשות משהו טוב כלפי אביו. האווירון הוא האמצעי לעודד את האב, להפיח בו תקווה ולכתוב על אהבתו

לאביו (מה שביקש אביו בסוף הביקור ובאדי סירב לעשות). באדי מרחם על אביו ונותן לו מתנה בתמורה למתנה שקיבל ממנו.

פרק שני – דרמה

5. התשובה היא על פי המחזה "אנטיגונה" מאת סופוקלס.

א. ההיבריס של קריאון הוביל אותו אל סופו הטרגי. יש לפרט לגבי הנקודות הבאות:

- הכרזת צו המלך שנוגד את צו האלים. קריאון בטוח שהאלים רואים בפולינקס בוגד בתבני ולכן לא יתכן שהוא יקבר ככל האדם כי בוגד איננו אדם רגיל. הוא מתעלם לגמרי מחוק האלים שכל אדם זכאי לקבורה וכי פולינקס גם אם חטא הוא אדם.
- כאשר השומר מספר לו שמישהו הפר את הצו וקבר את פולינקס, קריאון מאשים את השומר בקבלת שוחד ומאיים עליו שמותו יהיה קטון דאגותיו אם לא יביא לפניו את נותן השוחד שרוצה להפילו מהמלוכה. העיוורון של קריאון כל כך גדול שהוא לא מעלה על דעתו שמי שקבר את פולינקס חושב שהצו לא מוסרי ולא נכון, אלא זה קשור בו ובמלכותו.
- בעימות עם אנטיגונה קריאון מנסה לעזור לה להודות בפומבי שהיא לא עשתה את מעשה הקבורה ולא ידעה עליו. אנטיגונה עם גבהות ליבה שלה מכריזה בלהט ההיפך ממה שרצה קריאון לשמוע. ההתנגשות ביניהם היא בלתי נמנעת והוא מבוויש במיוחד מעצם היותה אשה שהמרתה את פיו ומרדה בו. גם כאן הוא לא מסוגל להבין שמניעה הם אהבה ואנושיות כלפי האח שאהבה, גם אם הוא בוגד. איסמנה מנסה לעזור לאנטיגונה וקריאון משתמש בה כדי ללחוץ על אנטיגונה שתשבר מולו ותחזור בה מאמירותיה הקשות כנגדו.
- בעימות מול בנו, ההיבריס של קריאון מעוור אותו מלשמוע. הבן שאוהב את אביו מנסה לשכנע אותו להתגמש. הוא ממשיל לו את משל העץ ואת משל המפרש כדי להגיע לליבו, הוא גם מכריז על אהבתו לאביו ומגלה לו שכל אנשי תבני בעד אנטיגונה. זה לא מרתיע את קריאון והוא מתבצר בעמדתו תוך כדי אמירות קשות ביותר בנוגע לכך שהעיר לא תורה לו איך למשול וכי כולם שותקים וזה מעיד שהם לא נגדו. ההסלמה בעימות מגיעה כאשר קריאון דורש להביא את אנטיגונה ולהרוג אותה מול עיני בנו. הבן

מאיים בכך ש"מותה יגרור מוות נוסף" מכריז שהוא עוזב ולעולם לא יחזור ויוצא בזעם רב. גבהות הלב של קריאון נותרת בעינה ורק אחרי שהמקהלה מזהירה אותו שבנו יכול להיות מסוכן לעצמו, מחליט קריאון מעט לסגת מעמדתו, לשחרר את איסמנה שלא קשורה לאירוע, ולא להרוג את אנטיגונה כי שאמר בצו, אלא לכלוא אותה במערה סגורה. הוא נסוג מעט מאוד אבל גבהות ליבו מעוורת אותו ומונעת ממנו לראות את המציאות הקשה שבה הוא הולך. אובדן הקשר עם בנו יחידו.

- כאשר אנטיגונה נפרדת מאנשי תביי הוא מזרז אותה ואת שומריה כדי שדבריה לא ישפיעו חלילה על אנשי תביי. אנטיגונה לא מקבלת את התמיכה הגלויה של אנשי תביי מפחד מקריאון ולכן הולכת למערה בגאווה רבה ודורשת שאם יתברר אחרי מותה שקריאון טעה עליו לשלם את המחיר.

- הנביא מגיע בשם האלים ומתחנן בפני קריאון לחזור בו מהצו שנתן ולתקן את הטעון תיקון. גם הפעם מאשים קריאון את הנביא בקבלת שוחד, כפי שהאשים את השומר. הוא בטוח שהנביא נגדו למרות שהנביא הוא האדם שהכתיר אותו למלך. הנביא לא רוצה להגיד את הנבואה הקשה אבל קריאון מתנגח בו ביהירות רבה ולא מותיר לו ברירה. הנביא אומר את הנבואה ומרגע זה היא תצא לדרך.

- קריאון מבין אחרי לכתו של הנביא ואזהרת המקהלה שדברי הנביא נכונים ועליו לסגל מעמדתו. קשה לו אך הוא לוקח אחריות ומודה בגבהות ליבו. הוא נושא ורוצה לתקן אבל גם התיקון יוצא מקולקל. הוא יוצא לקבור את פולינקס במקום להוציא קודם את אנטיגונה. למרות שהבין את יהירותו הוא לא מסוגל להכנע באמת ועושה ההיפך מעצת המקהלה. במערה, כשהוא מגיע סוף סוף לשחרר את אנטיגונה, הוא מוצא את בנו ובעימות ביניהם הוא ללא גבהות לבב, הוא מתחנן בפני בנו ומודה באחריות שלו למותה של אנטיגונה. היימון לא סולח, הוא מנסה להרוג את אביו וכשמחטיא הוא מתאבד. קריאון שבור וכשהוא מגיע לרחבת הארמון עם גופת בנו, הוא מבין שגם אשתו התאבדה וקיללה אותו לפני כן ואף האשימה אותו במות שני בניה. קריאון אבוד. חייו הסתיימו מבחינתו והוא מבין שסופו הטרגי בא לו בשל גבהות לבבו.

ב. תפקידו של הנביא במחזה הוא למנוע מקריאון להמשיך בדרכו היהירה. הנביא מדבר אליו בטון אבהי, קורא לו "בני" ודורש ממנו לתקן. האלים לא קיבלו את המנחה שהוא העלה כי כל המקדשים בעיר מחוללים ומטומאים מחלקי גופתו של פולינקס. הוא מנסה להסביר זאת לקריאון אבל קריאון אטום מלשמוע ורואה בנביא אויב שרוצה להפילו מכיסאו.

בדבריו של הנביא המצוטטים בשאלה, יש הבנה לכך שקריאון הוא בן אנוש "אין אדם שלא יחטא", ולכן הוא חוטא. אבל אדם צריך להבין ולהכיר בטעותו, הוא מצפה שקריאון בשלב זה יבין שגבהות לבבו מונעת ממנו את המשך חייו הנורמטיביים. הנביא מבהיר לקריאון שההיבריסי הוא החטא הכי גדול וכי הוא יגרום לאובדנו. עדיין לא מאוחר לתקן. הנביא הוא האדם האחרון במחזה שמנסה לדבר לליבו של קריאון, עשתה זאת קודם איסמנה, לאחר מכן היימון ועכשיו הנביא. כל האנשים הללו ניסו להסביר מדוע אנטיגונה קברה את אחיה האהוב ולהתחנן בפני קריאון לסגת מהצו שנתן. הנביא הוא נציג האלים והאיוס שהאלים כועסים היה צריך לגרום לקריאון לפקוח את עיניו העיוורות. טירסיאס שליח האלים לא הצליח למנוע את הקטסטרופה.

פרק שלישי – רומאן ונובלה

10. התשובה היא על הנובלה "קאטרינה" מאת אהרון אפלפלד

הדמות המרכזית בנובלה היא קאטרינה, רותנית שגדלה על שנתת יהודים עוברת שינוי והופכת להיות אוהבת יהודים ורוצה את קירבתם.

גרוסמן בדבריו מדבר על דמות מורכבת ורבת פנים. קאטרינה היא אכן דמות כזאת, לקאטרינה יש אין סוף "פנים", יש בה "קטנות" וגם "גדלות", כוח הרס, יצרים, דעות וחלומות מודחקים "נימי נפשו".

חייה של קאטרינה בכפר הרוחני שבו גדלה הם חיים קשים, אמא אלימה ומכה ואב סוטה ואדיש. קאטרינה היא הילדה היחידה ששרדה מהילדים שאמה ילדה, ולכן היא בטוחה שכל רגע היא תמות כמו שאר אחיה. הפחד מלווה אותה בילדותה. למרות זאת היא מבינה שיש חיים אחרים והיא רוצה אותם עבורה. בגיל 17 היא עוזבת את הכפר בגפה וללא כל אמצעי כלכלי ויוצאת לעיר הגדולה כדי למצוא את אותם חיים שהיא בטוחה שנכונים יותר עבורה.

"קטנותה" של קאטרינה מוצגת בבואה לעיר הגדולה, היא מתמקמת בתחנה המרכזית ומוצאת עצמה עם השיכורים וההומלסים. היא לומדת לשרוד בעזרת גופה ובעזרת האלכוהול שאליו היא מתמכרת. השפלות רבות היא חווה, היא מתפלשת בעליבות, גונבת - נתפסת - מוכה - ושוב גונבת.

הצעת עבודה מפתיעה אותה, והיא רואה בהצעה "קול של מלאך אלוהים". רוזה היהודיה מציעה לה לעבוד אצלה וקאטרינה מבינה בחושיה שעדיף לה לעבוד אצל רוזה היהודיה (למרות שנאתה הגדולה והמושרשת לגבי היהודים) מאשר להשאר בביב השופכין שבו היא נמצאת. היא מגיעה לביתה של רוזה ורואה בפעם הראשונה בחייה חיי משפחה נורמטיביים. היא פוחדת כי התחנכה על כך שהיהודים הם רוצחי

ישו ולכן יש בה רתיעה כלפי רוזה ובני ביתה. בכל יום ראשון היא מתרועעת עם חבריה הרוותנים בבית המרוזח והם שרים ומדברים דברים קשים על היהודים שהם עובדים אצלם. הפעם הראשונה שקאטרינה רואה שרוזה היהודיה אינה דמונית אלא אנושית זה כאשר היא נכנסה להריון ורוזה לא פיטרה אותה כנהוג וכצפוי. אחרי הלידה והשאררת התינוקת לרגלי המנזר, חוזרת קאטרינה לבית רוזה ונמנעת מלצאת עם חבריה לבתי המרוזח בימי ראשון מפחד שמא תיכנס שוב להריון. הריחוק מהרוותנים גורם לה להכיר את רוזה ואת בני ביתה. קאטרינה לומדת מהר מאוד שהדברים שסיפרו לה על היהודים אינם נכונים, קשה לה להודות בכך אבל המציאות חזקה יותר. היא מתחילה להפתח ויוצרת קשרים עם ילדיה של רוזה ואף מתאהבת באהבה אפלטונית בבנימין, בעלה של רוזה. "קטנותה" חוזרת בקטע זה כי היא מייחלת לכך שבנימין יבוא אל מיטתה בלילות, למרות שהיא ביחסי עבודה ורעות עם רוזה אשתו.

כשבנימין נרצח על ידי רותנים היא מתקרבת יותר לרוזה, ולמרות ששכרה נפגע היא ורוזה מנהלות את חייהן בהרמוניה. קאטרינה מתחילה להתקרב לעולם היהודי ורתיעתה נפסקת. למרות זאת היא בעלת יצרים רותנים של אימפולסיביות רבה, ובאחד הימים פורצת לחנות יהודית כדי לגנוב סיגריות ודברי מתיקה. היא מבינה שאין שום סיבה לגניבה אבל טוענת שהנאה שטפה אותה. חוזרת לרותניות לרגע קט.

כשרוזה נרצחת גם היא על ידי רותנים קאטרינה מתגלה "בגדולתה" ומגדלת את ילדיה של רוזה כאילו היו ילדיה שלה. דואגת להם, מאכילה אותם ומחסנת אותם פיזית כדי שיוכלו בבוא הזמן להלחם אל מול הרוותנים הרוצחים.

הילדים נלקחים מקאטרינה על ידי הדודה, והיא שוב נמצאת בתחנה המרכזית בביב השופכין. גם הפעם מצילה אותה הצעה מיהודיה בשם הני. יהודיה "חופשית", אומנית המנגנת בפסנתר ומעידה על עצמה שהיא "עבד כנעני". עול הבית כולו מוטל על קאטרינה והיא עושה את מלאכתה בחדווה. כשהיא מתבקשת על ידי האמא של הני להכשיר את הבית היא מאושרת כי היא מתחברת מחדש לרוזה. הקשר בין הני לקאטרינה הוא חזק מאוד וקאטרינה רואה את ייסוריה של הני בנוגע לנגינה ומנסה לתמוך בה ככל יכולתה. הקשר מסתיים כשבן זוגה של הני מתנצר ועוזב את הבית, היא מוכרת את הבית נותנת לקאטרינה צרור תכשיטים שיעזור לה בעתיד ויוצאת למסע הופעות. קאטרינה מתראה איתה עוד פעם אחת ואז נודע לה שהני התאבדה. "נימי נפשה" של קאטרינה באים לידי ביטוי בכאב על הני. היא מבכה אחרי לכתה של הני, יוצאת להלווייה שלה בתנאים קשים (מוצאת נהג שמוכן לקחתה ויודעת שתשתלם בגופה על הנסיעה) וחשוב לה ללוות את הני בדרכה האחרונה. קאטרינה במשבר נורא כי חוותה אובדן אחרי אובדן. שוב היא לבד אך הפעם צרור התכשיטים נותן לה הזדמנות לחיות אחרת, והיא לא מגיעה לתחנה המרכזית.

"כוח הרס שבה" בא לידי ביטוי בהשתכרותה הקבועה בבתי המרזח. היא לא מסוגלת להתגבר על היצר. באחד מבתי המרזח היא מוצאת את אהבת חייה, סאמי היהודי השיכור. למרות נתוני הפתיחה הרעים הם מוצאים נחמה האחד בשני, שניהם תלושים מתרבותם ומקהילתם, שניהם לא עובדים ושניהם שותים לשוכרה. אהבה מחברת אותם ומיטיבה איתם. הם נמנעים מהשתיה המרובה, מוצאים עבודה, גרים ביחד ומנהלים זוגיות טובה. הכניסה להריון של קאטרינה קוטעת את האידיליה כי סאמי לא רוצה ילדים. הוא חוזר לסורו, משתכר ומפסיק לעבוד וכשהוא מזכיר לה את אביה היא עוזבת אותו. זוהי "גדולתה" של קאטרינה שמחליטה החלטה דרמטית בעודה בהריון. היא יולדת בן ומחליטה לקרוא לו בנימין וגם למול אותו בניגוד לכל היגיון. יש בה רגישות גדולה מאוד כלפי היהודים שהיא משכירה חדר בביתם, היא דואגת לחנך את בנה התינוק על ברכי היהדות וחייה מקבלים סוף סוף כיוון חיובי. בנימין בנה גדל לתפארת, יודע לדבר אידיש. אומנם הרוותנים מתנכרים אליה, כועסים עליה ומנדים אותה אבל עולמה שלה מלא באהבה. "כוח הרס" ממשיך ללוות אותה, כי ההשתוקקות לשיכר גורמת לה להכנס לבתי המרזח עם בנימין ולסכן אותו. למרות שהיא עושה זאת במשורה ובקצרה, היא לא מסוגלת להתגבר על עניין האלכוהול. רגעי האושר של קאטרינה קצרים ביותר. בנה נרצח באופן אלים על ידי רוצח, "יצריה" משתלטים עליה והיא מבתרת את הרוצח לעשרים וארבעה חלקים. האופן האלים שבו פעלה מוביל אותה לכלא לתקופה של ארבעים שנים. בכלא ניתן לראות את פניה השונות של קאטרינה. מצד אחד "גדולתה" בשמירה על כבוד היהודים שבאותה תקופה הם הפקר, ומצד שני "קטנותה" בהתפרצות אלימה מול אחת האסירות. אחרי ארבעים שנה היא משתחררת במסגרת החנינה שמקבלות כל האסירות אחרי השואה, אחרי אובדן כל היהודים בעולם (לדעתה של קאטרינה). קאטרינה מחליטה לכתוב את קורות היהודים כדי שלא ישכחו. בסוף הנובלה היא חוזרת לביתה כשהיא בת שמונים ושונה לגמרי מהנערה בת השש עשרה שיצאה לפני שנים למצוא חיים אחרים.

דבריו של גרוסמן משקפים את דמותה של קאטרינה לכל אורך הנובלה. היא מצד אחד דמות שיש בה צדדים טובים- חמלה, אהבה, סליחה, עמידה מול כוחות רשע ורצון לשינוי החיים אך מצד שני יש בה אלימות, אימפולסיביות וכוח הרס.